

Ilut

um Kanesu Sang te.

Elimelek Yelimel im Kanesiliw em Sang te.

1 ¹⁻⁴Sua sua kel, diwyemin kunum ite Isalael kawtiw ilo yetem alenaliw kale. Beem ding kae, kunum mak alenale kale. Kunum beem wiin e Elimelek ete kale. Em kunum mongom e Suda kesomi, em alenale aneng e Efelata kelei, akalem abiw mutuk fian e Betelekem ete kale.

Mak ding mak, Suda aneng fian be, olfut fian mak kese kale. Kelomi, kunum waneng alik alik i wanin tew so teinsiliw kasike, Elimelek yelimel i Suda aneng fian be koleweko, Moaw aneng fian elo uneko, ka kel teinsiliw kale. Teinsiliw kate, Moaw aneng fian be nanew mongom im aneng kale.

Beli, Elimelek so, akalem kalel Noomi uso, yemkal biim min alew Kilyon so Malon so aso iso, yelimel alik alik bi Moaw aneng fian ka bisiliw kate, deiw mak ding kabalak e, alew e kuanse kale. Kuanei, auk so min alew so yatel im imikel kuw alenaliw ding dim e, min alew aso ikati tanbeleko, Moaw aneng fian beem waneng seiw alew mak yamdusiliw kale. Waneng alew biim wiin e kanekote: Mak um wiin e Ilut kelui, mak um wiin e Olfa ute kale.

Keko beli, yelimel i Moaw aneng kel biliwi, tiak ding mak kesomi, king kel itol emdiw kelei, ⁵min alew bikati kuansiliw kale. Kuaniwi, auk Noomi so, kuansiliw min alew biim kalun kumel so, yatel bi anggил illum fian so, sakik fian so kuluko, imikel kuw alenaliw kale.

⁶⁻⁷Bomeliwi, deiw mak ding mak kabalak e, imok auk Noomi u kililute: “Suda aneng fian ka kel e, Yawe e iti wanin yom am duyembelei, i ken ding kulubiliw kai!”, wangiwi, u kilisu kale. Kilisu kasike, yatel i “Suda aneng fian kalo unuma o!”, angomi, fein unsiliw kale. ⁸Unbiliw ding bakate, Noomi u kalun alew biilo bokoyemomelu: “Kame kuso yukalem angin im biliw dim kalo unina! Yawe e yom neso, yukalem kuansiliw

kimok kumel iso, alik nulo kukuyemkabiliw kukuw ken ati be kilele atemeko, kal kebe kasike, em ibolow folok e diwkuw diwkuw yuso boke te! ⁹Bomelei, e kuso yulo iti kunum mak duyemei, yu iti ken abin mak kuluko, bokoliw te!”, yangsu kale. Yangsomi, min kalel alew biilo falal koyemsomelui, yatel i fian kuw amesiliw kale.

¹⁰Amemsomeliwi, kuansiliw min biim kalel kumel alew i makuw kesomi, ulo yan weng bokoumomeliw: “Natel nukalem makuw unuma! Alik nu kukalem abiw kalo unuma!”, wangsiliw kale. ¹¹⁻¹³Wangiwi, imok auk Noomi u bokoyemomelu: “Kuso yu Moaw aneng fian kaleem waneng alew kasike, kuso yukal yukalem abiw kale kel kauk kaliwol so biliw kano, deiw mak ding mak kabalak e, iti kunum mak kulusomi, aul duku kemina! Kate nakalem e, fasek kesomi, aul dukulominba kebi te. Yu kilele ibolow fukunina! Ne kame kuw, iti kunum mak kulusomeli, e nelo aul mak duneme tewe, aul dukuloki be kuso yom kalun kayak kelei, yu elo kulokoliw e? Kuso yu aul beem tanbeloke ding fenbokoliw e? Kasike, kolina! Yawe e nelo ilum mak kukunembe kasike, kame kuso yu iti yukalem aneng kalo unina!”, yangsu kale. ¹⁴Yangui, yatel i iti fian kuw amesomeliwi, Olfa u fein imok auk um weng kiliko, “Yat yukalo!” yangeko, ilo koyemeko, ukalem am dim elo unsu kale. Unui, Ilut umi e imok auk ulo falal keumeko, deit keumsu kasike, ¹⁵imok auk Noomi u ulo bokoumomelu: “Kawkolon ukal konem unu kasike kame, kukati kukalem am dim elo una! Unesomelewi, iti kukalem angin biim yol ayam afak elo una!”, wangsuk kale. ¹⁶⁻¹⁷Wangiwi, Ilut u ulo yan weng mak bokoumomelu: “Itel bayo! Ku kanelom kitil keko, nelo ‘Konem una!’, nangokolew te! Kom aneng unokolew be nakati nat makuw unokoluw te. Kom aneng bokolew aneng be, nakati nat makuw bokoluw te. Kom angin ikati nem angin kelokoliw te. Kom Sunbin-Got akati nakalem Sunbin-Got keloke te. Kom kuanokolew aneng ka kel e, nakati kuanoki te. Kom kawin tem unokolew be, nakati ka kel kawin tem unoki te. Nat nu kanelom kolew kolew kemokoluw te! Kuan kemin ete kuw nat nulo okiyemoke te!”, angeko, deitsu kale. Deitsomelui, Yawe em wiin dim kel weng fawtuk ayam weng mak bokoumomelu: “Nem weng sakalaw keko, weng bo bo keli tewe, Yawe e ilum fian mak nelo dunemolewka!”, wangsuk kale. ¹⁸⁻¹⁹Wangeko, kitil kuw kesomelui, fe e, imok auk u um bokoumsu weng be fein kiliko, “Kenka!”, wangiwi, yat i Betelekem abiw mutuk fian kalo unsiliw kale.

Betelekem abiw mutuk fian teliw eli, kunum waneng i yol angeko, bokolew bokolew kelomeliw: “Waneng kalu Noomi ute ye?”, ange ange kesiliw kale. ²⁰⁻²¹Kemiwi, Noomi u ilo bokoyemomelu: “Yu kanelom nelo Noomi^a nangokoliw te! Nem wiin e Mala^b nangoliwka! Nimtew angom?”

^a 1:20 Noomi, um wiin mongom ete ‘Kalfong Dunembu Waneng’. ^b 1:20 Mala um wiin mongom ete ‘Sakik Ilum so Waneng’.

Auk so Sunbin-Got Yawe e nelo waneng wiin banim so sakik fian so waneng kenemse kasike. Nem aneng kale kolewko, unsi ding dim kabalak e, ne emso waneng kesomi, mesesem eisneng so de unsi kate kame, nem iti teli ding dim kale, ne baluw kesomi, mesesem banim keko, teli te.”, yangsu kale.

²²Keko beli, Noomi so, ukalem kuanse min em Moaw waneng Ilut kuluse waneng uso, yat bi Moaw aneng fian kolewko, Betelekem abiw mutuk fian kalo talsiliw em sang bakate.

Noomi Yat im Kanesiliw em Sang te.

2 ¹⁻⁴Beli, ^Bali okilew kekabiliw em ding kesomi, deiw mak ding mak danse ding kabalak e, Moaw waneng Ilut bu imok auk ulo bokoumomelu: “Ne bali wanin deibiliw musun kalo uneko, musun beem kayak be nelo netemeko, ‘Kenka! Ku kanela!’, nange tewe, musun ka kel e bali wanin mak kuloki te.”, wangsus kale. Wangui, imok auk bu bokoumomelu: “Kenka. Ku kanela!”, wangui, Ilut u fein unsu kale. Unui, kunum mali mak bali wanin okilew kebiliwi, waneng mali mak bali beem sen be kubul duku yak yak kebiliwi, yetemso kale. Yetemeko, kalo unesomi, kubul duku yak yak kebiliw waneng biim dim uneko, kolew kebiliw tabol so sintem so be umikel bongguko, kubul duku kebisu kale.

Kubul duku kebu dim bakate, musun beem kayak ete talse kale. Kunum beem wiin e Boas ete kale. E on kisol so kamok kese kate, kokow waneng Ilut bu elo dolon kelinba kesu kale. Dolon kelinba kesu kate, Boas e Noomi um kuanse imok Elimelek em kaim atuk kese kale. Kame, kunum be teleko, akalem musun aluwabiliw kunum waneng biilo bokoyemomele: “Yu biliw yako! Yawe e yu so kebe te!” yangse kale. Yangei, i elo yan weng bokolewomeliw: “Ao! Yawe e bamki so kekemoka!” dangsiliw kale.^c

⁵Dangiwi, e akalem aluwdewbamin beem yetebe kunum beelo dakalalomele: “Kutaka! Waneng seiw kalu kanem mun ute ye?”, dangeko, elo dakalase kale. ⁶Dakalalei, kunum be yan weng bokolewomele: “Waneng kalu Noomi so teleko, bu te. U Moaw waneng kale. ⁷U nelo dakalalomelu: ‘Ne ki keko, kom aulkembaliw kunum waneng biim ibik ete wanin tabol kolew kebiliw be kubulko, kuloki ye?’, nangui, ne ‘Kenka!’, wangi te. Wangii, ukalem ete kutim kel akate aluwbabului, fong gel ding makuw finengdasomi, iti aluwbabu bakate!”, dangesomi, Boas elo bokolewse kale.

⁸⁻⁹Bokolewei, Boas e Ilut um mit mewso uneko, bokoumomele: “Weya kutaka! Nem weng kale kilila! Kom wanin deimokolew ding dim bakate, ku kanelom mali kawtiw im musun elo unemokolew te! Nakalem

^c 2:1-4 Kunum Ayem 19:9-10; Sawa Weng 24:19

musun ete kuw aluwbamolewka! Ne nakalem aulnembabiliw kunum ilo bokoyemomeli: ‘Yu kanelom um mit mewso uneko, ulo wa kukuw mak keumbokoliw te!’, yangi kasike, ku kanelom finganemokolew te! Nem musun kale kel wanin kulabomelewi, nem aulnembamin waneng iso bomi, wanin deimolewka! Deibelewi, ku ok tew teinew tewe, ku uneko, biim ok sen duku kebiliw be, sak dulu wanbolewka!”, wangse kale.

¹⁰Wangei, u em bokoume weng be kiliko, em mit mewso gatak wakas katin bukuk teinsomi, elo bokolewomelu: “Ne kokow waneng akate, ku nimatew angom ete nelo kinkin ibolow so kenemeko, nelo ken kukuw kenembelew a?” dangsu kale. ¹¹Dangui, Boas e yan weng bokoumomele: “Ne kom kimok auk ulo kuumselew ken kukuw beem sang alik be kilisi kasike. Ku waneng kukuw ken so kute te. Kimok kuanse em ding dim e, ku kimok auk ulo kilele keumsomi, kukalem aneng so, kauk kaliwol so, alik alik biilo koyem teleko, dolon kelinba kawtiw num dim mewso talselew te. ¹²Feinka! Ku Isalael im Sunbin-Got Yawe beem nemel talselew kasike, e awon im ikalem men ilo bel kasi koyemkabiliw emdiw kulo akalem afak kel kasi kokemsomi, kateboke te. Feinka! E kom ken kukuw bakati atin kuw kal kebomi, kulo bamki so kekemsomi, kom kaneselew beem mongom ete yan ken mak dukemoke te.”, wangse kale. ¹³Wangei, Ilut u Boas elo bokolewomelu: “Kom bokonemew weng atite be ibolow menew keneme te. Ne kom aulkembabiliw waneng bikatetew bate! Ne sak singam telemin waneng nete kate, ku nelo ibolow folok kukunemew te.”, dangsu kale. ¹⁴Dangeko, iti bali wanin deim unsu kale.

Ibik ete, wanin wanbin beem ding kabalak e, Boas e Ilut ulo gaumeko, weng mak bokoumomele: “Ku kale kel teleko, belet wanin mak kulusomi, wain ok sen tem dako, wanolewka!”, wangse kale. Wangei, u teleko, Boas em aulewbamin kunum waneng iso makuw teinsu kale. Teinui, Boas e ais dem fu dukubiliw gis ming be kuluko, Ilut ukati duumei, u wansu kale. Waneko, ki kelomi, anung e men abu dukusu kale. ¹⁵Dukusomelui, um iti aluwbam unsu ding dim e, Boas e akalem aluwbabiliw kunum biilo weng kitil weng mak bokoyemomele: “Yu Ilut ulo kanelom ‘Ayem!’, wangbokoliw te! Kate u yom bali dem beem kak kubulko, eingge duku kebiliw dim beem mit mewso ka kel akati kulamomuka! Yu ulo kanelom inkal dukaumbokoliw te! ¹⁶Kate, yom bali kak bonggu duku kebiliw dim bakate, yu mali kak mak sak ka kolew kebiliwi, Ilut umikel teleko, kulamu tewe, yu ulo kanelom ‘Ayem te!’, wangbokoliw te!”, yangse kale.

¹⁷Yangei, Ilut u bali okilew kebiliw kak be kubul duku kebomi, aluwbabului, kuinei, fe e, ataan tem unse kale. Ataan tem unse ding dim be, Ilut u bali dem be tum dim teibisomelui, bali dem banso^d mak,

^d 2:17 Kibulu weng sin e “Efa makmak”, angeko, bosiliw kale. “Efa makmak” beem ilum e, guel kel kilo emdiw te.

ilim dim abubiko, musun be koleweko, Betelekem abiw mutuk fian elo unesomi, imok auk um am de unsu kale. ¹⁸⁻¹⁹De unesomelui, u suaem gal kelewko, men abu duku kembu wanin anung beso, ilim dim duku kolew kembu bali sen so, alik alik be ukalem imok auk buulo duumsu kale. Duumui, u min kalel ulo dakalalomelu: “Wee! Kutaka! Ku bali wanin banso kale, nal kel deim unembelew a? Ku kanem musun ete aluwbam unembelew a? Sunbin-Got e ibolow folok kukembe kunum beelo bamki fian so kelewboka!”, wangsus kale. Wangui, Ilut u yan weng bokoumomelu: “Kunum beem wiin e Boas ete te. Akalem musun ete aulbabiko, telika.”, wangsus kale. ²⁰Wangui, Noomi u bokoumomelu: “Kuansiliw kawtiw so, finik so biliw kawtiw so, alik alik ilo kukuw ken kuw kukuyembe Sunbin-Got e dokokemse kunum beelo bamki so kelewboka! Ku kilila! Kunum be nukalem kalun kayak kesomi, nukalem angin kebe kasike.”, wangsus kale. ^e ²¹Wangui, Ilut u iti weng mak so mak bokoumomelu: “Boas e bokonemomele: ‘Wanin dem kele ding dim e, ku diwkuw diwkuw teleko, akalem aulnembamin waneng iso makuw aluwbamolewka!’, nange kembe te.”, wangsus kale. ²²Wangui, u bokoumomelu: “Ken weng kangse te. Ku mali kawtiw im musun aulbam unew tewe, musun beem aulewbamin kunum i kulo wa kukuw kekemokoliw sako! Kasike, ku Boas em aulbamin aluwkabiliw wanggal iso kuw aulbamolewka!”, wangsus kale.

²³Kaneko beli, bali dem so wit dem so, wanin dem okilewko, kubul duku kebiliw dim kabalak e, Ilut u Boas em aulewbamin aluwkabiliw waneng iso makuw aluwbabisu kale. Beem ding be banimej, Ilut u imok auk so kuw alenalu kale.

Ilut so, Boas so, biim Kanesiliw em Sang te.

3 ¹Deiw mak ding mak e, Noomi u Ilut ulo bokoumomelu: “Abok kutaka! Ne kulo ken abin mak fenkemoki te. Atemi tewe, ku aneng ka kel ken kuw bomi, nam kakil kemew te.”, wangsus kale. ²Wangesomi, weng mak so bokoumomelu: “Kame nem weng kale kilele kilila! Usinel e, ku Boas em aluwbamin aulewkabiliw kunum waneng iso makuw akalem musun kel aluwbamselew te. Kameem kuinbele kabalak e, nukalem kalun kayak Boas be bali dem beem kal wolu kolew kemin dim unoke te. ³Unoke kasike, kukalem ete ok kuosomi, ilim kikis minggiko, kange eisneng mak bolok kelolewka! Kesomelewi, ku okmoko, awkol kuw kesomi, em be dim kalo unolew ka! Mesik esik Boas e kulo katemoke kasike. Keko beli, kunum beem aluwbamin banim keloke ding dim e, e wanin so ok so wanesomi, ⁴akaloke te. Akaloke ding dim be, ku akalem akal kemin dim beem mewso uneko, akalem asolow ilim be

^e 2:20 Kunum Ayem 25:25

fat kelewsomi, em yan dukube dim kun afak ka kel kukati akalolewka! Kanelew kano, akalem kulo bokokemoke weng beelo fein gelewolewka!”, wangsus kale. ⁵⁻⁶Wangesomelui, Ilut u fein imok auk um weng kiliko, geleweko, Boas em wanin dem em kal wolu kolew kemin dim kalo unsu kale.

⁷Keko beli, Boas em wanin so wain ok so wanbiko, em ibolow e ki kesomi, kalfong so kese ding dim bakate, e uneko, fein akalse kale. Akalbele, Ilut u atemomete: ‘Boas e atin kuw kiin ok ilum so akal kembe kai!’, angui, atemsu kasike, u awkol kuw uneko, em asolow ilim be fat kelewsomi, em kun afak kel ukal akalsu kale.

⁸Kaneko beli, mililiw ding dim bakate, Boas e yol angeko, baba teinsomelei, “Yakai! Waneng sel mak nem yan afak akalbu kai!”, angeko, ⁹ulo bokoumomele: “Kutaka! Ku kante ya?”, wangei, u yan weng bokolewomelu: “Ilut neli! Ne wiin banim so waneng kebi kate, ku nakalem kalun kayak kebelew kasike kame, kom yesum so tabil konemeko, dokonema!”, dangsu kale. ¹⁰Dangui, e bokoumomele: “Weya! Yawe e kulo bamki fian so kekemoke te! Nimtew angom? Kimok auk ulo ibolow mutuk fian duumkabelew kukuw kale suaem kaneumkabelew kukuw beelo bakilewkabe kasike. Ku mali tanbel kunum mak, wiin so kunum ikal, wiin banim so kunum ikal, biilo yetemeko, ilo yenggelinba keselew te. ¹¹Feinka! Abiw mutuk fian kaleem kasel alik alik i kom ken kukuw be kilele kal kebiliw te. Kasike kame, ku kanelom finganemokolew te! Nelo ‘Kanela!’, nangew eisneng be ne fein kekemoki te. ¹²Kame ku kilele kilila! Feinka! Ne kom kalun kayak kebi kate, nanew kunum mak emisik kesomi, kom kalun kayak kebe kasike. ¹³Kate, sow kutim danoke ding kabalak e, ne kom emisik kalun kayak beelo atebam uneko, eso weng mak bokoloki te. E kulo fein kamdomin ibolow kele tewe, bakati kenka. Kate, e ibolow kekeminba kele tewe, ne kulo fein kamdoki te. Yawe em wiin ayam so be weng fawtuk ayam weng be kulo bakakembi kasike, ku kanelom finganemokolew te! Kate kameem mililiw kale, ku kale kel akalolewka!”, wangse kale. ¹⁴Wangei, u em bokoume weng be kiliko, geleweko, em yan afak kel akalsu kale. Akalbului, aneng felet angomin dim mewso kele ding kabalak e, Boas e ulo wamkalfolei, u iti baba teinsu kale. Nimtew angom? Boas e fukunomele: “Mesik esik mali kawtiw mak ka kel talbu waneng buulo watemeko, kal kelokoliw kai!”, angse kasike. ¹⁵Angesomi, Ilut ulo bokoumomele: “Kame, kom asolow ilim fian be gulu aluw de telsomi, silel kelewa!”, wangse kale. Wangei, Ilut u em bokoume weng be gelewesomelui, Boas e bali wanin dem gung kel sen fian so^f beem dim kel abu dukusomelei, ilim be Ilut um king kun dim kel dukusomi, wamdase kale. Wamdako, akati abiw mutuk fian kalo unse kale.

^f 3:15 Em ilum e, mali em duan kel kilo uneko, fuu deng alew kel kilo kese kale.

¹⁶ Unei, Ilut um ukalem imok auk um mit mewso uneko, talsu ding kabalak e, Noomi u ulo dakalalomelu: “Abok kutaka! Kom kanekemse sang be bokonema!”, wangsus kale. Wangui, Ilut u Boas em kanemse sang alik alik be bokoumsomi, ¹⁷ em fefe bokoumse weng bakati bokoumomelu: “E bokonemomele: ‘Ku kanelom sak kuw iti kimok auk um fukun unokolew te!’, nangeko, bali wanin dem gung kel sen sel be dunemse te.”, wangsus kale. ¹⁸ Wangeko, imok auk ulo bokoumomelu: “Weso seyo! Kame nu fong ding gel makuw fenokoluw te. Nimtew angom? Kame kuw, kunum be mesesem mesesem be kiol kuw kelewko, kileloke kasike.”, wangsus kale.

Boas em Kese Sang te.

4 ¹ Wangsus ding dim be, Boas e Betelekem abiw mutuk fian kalo unse kale. Ka uneko, telesomelei, e abiw mutuk fian beem wati kitil nam em abisom fian^g dim ka kel teinse kale. Em teinse ding dim be, Ilut um emisik kalun kayak telesomelei, Boas e elo gaalewsomi, bokolewomele: “Nakunum kutaka! Ku kalak teina o!”, dangse kale. Dangei, e teleko, fein em mit mewso teinse kale. ² Teinei, Boas e abiw beem kamok kunum king kel mak ikati gaayemsomelei, i wensaniwi, alik alik biim kiin dim kel kalun kayak beelo bokolewomele: ³ “Kutaka! Ku kame nem bokokemoki weng kale kilele kilila! Nukalem kaim atuk Elimelek em kalun Noomi u Moaw aneng fian iti kolew teleko, ukalem kawin be mali iso wenomin ibolow kebu te. ⁴ Kasike kame ku alik alik num kiin dim e kilele yan weng mak bokonema! Ku buum mesesem mesesem alik alik be wenomin ibolow kebelew, meni ba? Ku komisik kesomi, mesesem mesesem beelo wenomin kunum kebelew kate, nesik kom ibik elote wenomin kunum kebi kasike. Ku nukalem am dim kunum waneng kaliso, king kel kamok kaliso, alik alik num kiin dim e fitew kaim dim kuw wenomin weng mak bokoyema!”, dangse kale. Dangei, emisik kalun kayak be yan weng bokolewomele: “Kenka! Ne um kawin be wenoki te.”, dangse kale. ⁵ Dangeko, Boas e iti weng mak so mak bokolewomele: “Ku Noomi so, Moaw aneng fian elote talsu waneng Ilut so, yat biim kawin be wenew tewe, ku kalun Ilut bukati wamdusomi, um kuanse imok beem dulum elo aul mak dukulokolew kasike, beem wiin e nam banime te! Kasike, yemkal yom aul mak dukulokoliw ding kabalak e, aul be kom kuanse kaim atuk Elimelek beem kawin kuluko, akalem dukulin

^g 4:1 Suda kawtiw biim kukuw e kanekote: Weng kal mak yake, sakik ilum mak yake, fian eisneng mak abiw mutuk fian im dim kele tewe, beem kasel i abiw mutuk fian wati kitil nam beem abisom dim kel teineko, ka kel bonggusomi, weng bokokabiliw te. Suda im abiw mutuk fian beem wati fian sel tum so gesiliw kasike, ikalem wati abisom be tum tem sel atew kesiliw kasike.

min atew keloke te.”, dangse kale. ⁶Dangei, emisik kalun kayak be yan weng bokolewomele: “Yake! Ibo! Ne ulo wamduko, iti aul kaili tewe, nem kuanoki ding kabalak e, nakalem muluwel i nem fan em kulomin e sukum kelokoliw te. Feinka! Ne kawin be nam weni te. Boas, kukalem ete wena!”, dangse kale. ⁷⁻⁸Dangse ki akate, akalem yan aom guluko, Boas elo dulewse kale. (Yan aom gulamin be Isalael kawtiw im suaem kukuw ete te. Kanemaliw beem mongom ete kawtiw i kitakamin mak beem weng e ki kelewsiliw kale. Nimin kawtiw ite mak mesesem eisneng mak weneko, beem yan so, ikalem yan aom so, mali ilo duyemiw tewe, biim wesiliw beem dulul elote weng ki kesomi, weng makso mak nam bakamiw te.)^h

⁹⁻¹⁰Beli, Boas e kunum alik alik ka biliw kunum biilo bokoyemomele: “Yutaka! Kunum waneng kaliim kiin dim so, kamok kaliim kiin dim so, alik alik yom kiin dim e nukalem wenomin weng be kame ki kelewsomi, bokoluw bakate. Yelimele Elimelek so, akalem muluwel alew Kilion so, Malon so, kuansiliw kunum biim mesesem eisneng alik alik be ne kame weneko, Noomi ulo beem yan fein duumoki te. Malon em kalun Moaw waneng Ilut bukati wamdoki kasike, nakalem kaim atuk Elimelek em wiin bakati nam banime te. Kasike, em angin nuso, abiw mutuk fian kaleem kunum waneng yuso, alik alik nu ki keko, kuanse kunum beem wiin nam akokow kemuw te. Kame yu fein kiliko, kiin so atemeko, kal keloliwka!”, yangse kale.ⁱ ¹¹Yangeko, king kel kamok biso, kunum waneng ka biliw biso, alik alik i makuw bokolewomeliw: “No, feinka! Kame, nu kanelew eisneng be kilele kiin so atemuw te! Yawe e kom am toloku waneng Ilut buulo bamki fian so keumbe te! E Ilut kalu Isalael kawtiw num waneng mongom Elesel so Elea so alew bikatetew keume te! Feinka! Efalata aneng kale so, Betelekem abiw mutuk fian kale so, Yawe e kom wiin e fian kuw kekemoke te!^j ¹²Kekemsomi, kom kalel buulo bamki so keumoke kasike, Ilut u aul banban dukukemui, kom muluwel dow i Suda so, em kuanse min kalel Tamal uso, alew biim aul dukusiliw Feles beem muluwel dow emdiw kelokoliw te!”, dangsiliw kale.^k

¹³Kaneko beli, Boas e fein Ilut ulo wamduse kale. Wamdubelei, deiw mak ding mak kabalak e, Yawe e Ilut ulo bamki so keumei, u fein aul kumun kesomelui, fe e, kunum aul mak dukusu kale. ¹⁴Aul dukulu ding be, waneng min mak teleko, awkok Noomi ulo bokoumomeliw: “Yawe em wiin fian daoluma! Nimtew angom? E kalun kayak mak dukemse kasike. Fein! Boas em wiin e Isalael kawtiw num dim kel fian keloke tako! ¹⁵Kame kuw, kom min kalel Ilut u kunum aul mak dukukembu kasike! Kom fasel kelew ding dim e, aul be kulo kilele kekemboke te.”, wangsiliw

^h 4:7-8 Sawa Weng 25:9 ⁱ 4:9-10 Sawa Weng 25:5-6 ^j 4:11 Talfut Kese 29:31

^k 4:12 Talfut Kese 38:27-30

kale. Wangeko, iti weng mak so mak bokoumomeliw: “Kukalem ete muluwel ben kel mak dukuselew tewe, alik alik bi bongguko, kulo kilele kekemeko, ibolow mutuk fian dukemeko, kom ibolow elo kom min kalel Ilut buumdiw nam kekemiw te.”, wangsiliw kale. ¹⁶Wangiwi, Noomi aul be kuluko, um aul atew keleweko, em atebin waneng kesu kale. ¹⁷Keko beli, i bokoumomeliw: “Noomi kunum aul mak dukulu kai!”, angeko, aul beem wiin e “Obet”¹, dangsiliw kale.

Boas em Muluwel Dow im Sang te.

Beli, Ilut so Boas so yemkal bi Obet dukusiliw kale. Dukuliwi, Obet e Yesi em alew kese kale. Yesi e Isalael kawtiw im emisik kamok fian Debit beem alew kese kale.

¹⁸Kale kel kunum mongom Beles beem dukudak dukudak teleko, Debit em dim talse muluwel dow im sang te:

- Beles e Keselon em alew te.
- ¹⁹ Keselon e Alam em alew te.
- Alam e Aminadaw em alew te.
- ²⁰ Aminadaw e Nakson em alew te.
- Nakson e Salmon em alew te.
- ²¹ Salmon e Boas em alew te.
- Boas e Obet em alew te.
- ²² Obet e Yesi em alew te.
- Yesi e Debit em alew kese kale.

¹ 4:17 Obet wiin beem mongom e kanekote: “Aluwbamin Kunum”.